

**YAŞLI NÜFUSUNUN (65 +) İL VE BÖLGE YERLEŞİM YERLERİNİN
ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ (ADNKS) VERİLERİNE
GÖRE DAĞILIMLARI VE ORANLARI İLE DEMOGRAFİK
DEĞERLENDİRİLMESİ**

HAZIRLAYAN
HALİT KUMTEPE SOSYAL ÇALIŞMACI

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Mayıs-2018

**YAŞLI NÜFUSUNUN (65 +) İL VE BÖLGE YERLEŞİM YERLERİNİN ADRESE
DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ (ADNKS) VERİLERİNE GÖRE
DAĞILIMLARI VE ORANLARI İLE DEMOGRAFİK DEĞERLENDİRİLMESİ**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I. TÜİK ADNKS Göre Nüfusun Geniş Yaş Grupları (2014, 2015, 2016, 2017, 2018)

II. TÜİK ADNKS Göre Yaşlı Nüfusun Dağılımı (2014, 2015, 2016, 2017, 2018)

III. TÜİK ADNKS Verilerinde İl Yerleşim Yerlerinin Yaşlı Nüfus Oranları (2014,
2015, 2016, 2017, 2018)

IV. TÜİK ADNKS Verilerinde Bölge (İBBS-Düzey1) Yerleşim
Yerlerinin Yaşlı Nüfus Oranları (2014, 2015, 2016, 2017, 2018)

V. Yaşlı Nüfusun Gelecek Yıllara Göre Tahmini

VI. ADNKS Verilerine Göre İl Yerleşim Yerlerinin 2010-2018
Yılları arası Yaşlı Nüfus Oranları ve İllerin Yaşlı Nüfus Artışı

VII. ADNKS Verilerine Göre Bölge (İbbs-Düzey1) Yerleşim Yerlerinin 2010-2018
Yılları arası Yaşlı Nüfus Oranları ve Bölgelerin Yaşlı Nüfus Artışı

VIII. Senaryolara Göre Yaş Gruplarının Gelecek Yıllarda (2018, 2023, 2040, 2060,
2080) Nüfus Tahmin Oranları

SONUÇ

KAYNAKÇA

GİRİŞ:

Dünya’da ve ülkemizde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler demografik değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler, hastalıkların erken dönemde teşhis ve tedavisinin sağlanarak önlenmesi, koruyucu sağlık hizmetlerinin gelişmesi, doğurganlık hızının ve bebek ölümlerinin azalması ve ortalama yaşam süresinin uzaması olarak sıralanmaktadır. “**Nüfusun yaşlanması**” olgusu bir nüfusun yaş yapısının değişerek, o nüfustaki çocukların ve gençlerin payının azalması ve yaşlı insanların (65 yaş ve üstü) payının göreceli olarak artması biçiminde tanımlanmakta ve söz konusu gelişmelerin sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaşlanma, tüm dünya ülkeleri açısından önemi her geçen gün artan evrensel bir gerçekliktir. Bures (1997)’in, yapmış olduğu çalışmada belirtildiği gibi, yaş gruplarının temel biyolojik özelliklerine göre sınıflanması, yapısal özelliklerini ortaya koymak bakımından önemlidir.

Bures çalışmasında;

- ‘25-44’ yaş aralığını **genç**,
- ‘45-54’ yaş aralığını **orta yaşlı**,
- ‘55-64’ yaş aralığını **erken yaşlı** ya da **yaşlılığa giriş dönemi**,
- ‘65-74’ yaş aralığını **yaşlılık dönemi**,
- ‘75 yaş üstü’ yaş aralığını da **ihtiyarlık dönemi** olarak sınıflamıştır.

İnsanların yaşlarının ilerlemesi, yaş almaları ya da büyümeleri fizyolojik bir süreç olup, biyolojik olarak kaçınılmaz olan bu sürecin sağlık, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarının da var olduğu bilinmektedir. Yaşlanma sadece bireysel temelli ve fiziksel olmanın ötesinde toplumsal ve kültürel bir olgudur.

Günümüzde nüfus artış hızındaki azalma eğilimi ve ortalama yaşam beklentisinin yükselmesi genel nüfus içinde yaşlı nüfus oranının artmasına yol açmakta ve dünyamız giderek demografik yaşlanma sürecine girmektedir. Küresel yaşlanma süreci “demografik dönüşüm” olarak da adlandırılmaktadır. Bu dönüşümde nüfusun yaş grupları yapılanması şekil değiştirmekte, doğurganlık ve ölümlerde azalma ile birlikte doğumdan sonra beklenen

yaşam süresinde artış olmaktadır. Çocuk ve gençlerin nüfus içinde oranı azalırken yaşlıların oranı artış göstermektedir.

Birleşmiş Milletler bir ülkedeki yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranına göre bir tanım geliştirmiş ve toplumları yaşlı nüfus oranına göre dört grupta sınıflandırmıştır.

Bu sınıflandırmaya göre;

- 1.Genç toplumlar: (65 yaş ve üzeri nüfus yüzde 4'ten az olan)
- 2.Erişkin Toplumlar: (65 yaş ve üzeri nüfusu yüzde 4 ile 7 arasında olan)
- 3.Yaşlı toplumlar: (65 yaş ve üzeri nüfusu yüzde 7 ile 10 arasında olan)
- 4.Çok yaşlı toplumlar: (65 yaş ve üzeri nüfusu yüzde 10 üzerinde olan)

Yaşlılık, yaşandığı ülkeye özgü bir olgudur. Nüfusun yaşlanmasının ve temel olarak yaşlılığın bir sorun olarak görülüp görülmeyeceği, toplumun bu duruma hazır olup olmadığı ile yakından ilişkilidir. Dünya Sağlık Örgütü, yaşlı nüfustaki artışın önemli bir bölümünün, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde gerçekleşeceğini belirtmektedir. Bu ülkelerin karşılaştıkları ekonomik güçlükler, sosyal hizmet altyapılarının yetersizliği ve aile üyelerince sağlanan geleneksel bakımın değişen sosyal yapı sonucu sınırlı ölçülerde yapılabilmesi gibi olgular karşısında, yaşlı nüfuslarına refah hizmetleri sunmada çok ciddi sorunlarla karşılaşılacağı öngörülmektedir. Yaşlı nüfusun hızla artması ile uzun yaşamın getirdiği yalnızlık, yoksulluk, engellilik, kronik hastalıklar, bakım ve destek gereksinimi; yaşlı sorunları ve yaşlılık hizmetlerinin tüm yönleri ile yeniden ele alınmasını gündeme getirmektedir.

Bir toplumun nüfusunun ne yönde hareket ettiğinin, değişme eğilimlerinin ne olduğunun bilinmesi onun kaynaklarını değerlendirirken, yatırım yaparken nüfus gereksinimlerine göre planlama yapması, politika belirlemesi ve hizmet üretmesi gerekmektedir.

Çalışmada, TÜİK nüfusa ilişkin verileri ile “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemleri” 2014-2015-2016 ve 2017 sayısal verileri kullanılmıştır.

TÜİK nüfusa ilişkin sayısal veriler; aşağıda belirtilen başlıklar altında ele alınmış ve yukarıda belirtilen sınıflandırmaya göre değerlendirilmiştir.

- Nüfusun Geniş Yaş Grupları
- Yaşlı Nüfusun Kendi İçindeki Dağılımı

- Yaşlı Nüfusun Toplam İl Nüfusuna Göre İl Yerleşim Yerlerinin Yaşlı Nüfus Oranı
- Yaşlı Nüfusun Toplam Bölge (İBBS-Düzey1) Nüfusuna Göre Bölge Yerleşim Yerlerinin Yaşlı Nüfus Oranı
- Yaşlı Nüfusun Gelecek Yıl Tahminleri
- İl Yerleşim Yerlerinin Yaşlı Nüfusunun Son Yıllardaki Oranları ve Yaşlı Nüfus Artışı
- Bölge Yerleşim Yerlerinin Yaşlı Nüfusunun Son Yıllardaki Oranları ve Yaşlı Nüfus Artışı